

Izvirna jezikovna različica te strani [pl](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

poljščina

Swipe to change

Pravna pomoč

Poljska

1 Kakšni so stroški sodnih postopkov in kdo jih običajno nosi?

Stroški sodnega postopka so stroški, ki so potrebni, da oseba uveljavlja ali brani svoje pravice pred sodiščem. Vključujejo sodne stroške in, kadar se stranka zagovarja osebno ali po pooblaščenca, ki ni odvetnik (*advokat*), pravni svetovalec (*radca prawny*) ali patentni zastopnik (*rzecznik patentowy*), potne stroške za pot stranke ali njenega zastopnika do sodišča in znesek, ki je enakovreden zaslužku stranke, ki ga je izgubila zaradi navzočnosti na sodišču, vendar ni višji od plačila enemu poklicnemu pooblaščenca, ter, kadar stranki pomaga pooblaščenec, ki je odvetnik, pravni svetovalec ali patentni zastopnik, plačilo temu pooblaščenca.

Sodni stroški vključujejo takse in izdatke.

Taksa se plača ob predložitvi dokumenta, za katerega je treba plačati takso. Dokumenti, za katere je treba plačati takso, in višina takse so določeni v zakonu z dne 28. julija 2005 o sodnih stroških v civilnih zadevah (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Zakon določa tudi pravila za izračun zneska stroškov.

Taksa se plača zlasti za naslednje dokumente:

tožbo/nasprotno tožbo,

razširitev ali spremembo tožbe, zaradi katere se vrednost spora poveča,

pritožbe (*apelacja* in *zażalenie*),

pritožbo na najvišji stopnji (*skarga kasacyjna*) in pritožbo za ugotovitev nezakonitosti pravnomočne sodbe,

ugovor zoper zamudno sodbo,

pritožbo zoper plačilni nalog,

glavno intervencijo (*interwencja główna*) in stransko intervencijo (*interwencja uboczna*),

predlog za začetek nepravdnega postopka,

predlog za stečaj,

zahtevek za vpis v zemljiško knjigo/izbris iz zemljiške knjige,

zahtevek za vpis v nacionalni sodni register (*Krajowy Rejestr Sądowy*, KRS) in register zastavnih pravic ter za spremembo ali izbris takih vpisov,

predlog za revizijo sodbe,

tožbo za razveljavitev arbitražne odločbe,

pritožbo zoper sklep sodnega uradnika,

pritožbo zoper dejanja sodnega izvršitelja,

zahtevek za izdajo naslednjih dokumentov na podlagi spisa zadeve: dvojnika, izvlečka, potrdila, izpiska, drugega dokumenta ali kopije, ter zahtevek za izpisek iz zemljiške knjige (ob plačilu zadevne pristojbine).

Izdatki vključujejo med drugim:

potne stroške stranke, oproščene sodnih stroškov, povezane z navzočnostjo stranke na sodišču, če je tako navzočnost odredilo sodišče,

povračilo potnih stroškov in stroškov nastanitve ter izgubljenega zaslužka ali dohodka prič v zvezi z njihovo navzočnostjo na sodišču,

plačila in povračila stroškov izvedenskih prič, tolmačev in skrbnikov, imenovanih za stranko v zadevi,

pavšalne stroške za pridobivanje dokazov iz mnenja skupine sodnih izvedencev,

plačila drugim osebam ali institucijam in povračilo njihovih stroškov,

stroške pridobivanja drugih dokazov,

stroške prevoza in hrambe živali in predmetov,

stroške namestitve in pridržanja,

pavšalne zneske, ki se plačajo sodno imenovanim skrbnikom za izvedbo raziskave ozadja v zadevah v zvezi z razveljavitvijo zakonske zveze, razvezo zakonske zveze in prenehanjem življenjske skupnosti ter za nadzor stikov s starši, časovni raspored katerih je določilo sodišče,

stroške potrdila sodnega zdravnika,

stroške mediacije po napotitvi sodišča,

stroške objav.

Razen če zakon določa drugače, mora sodne stroške plačati stranka, ki pri sodišču vloži dokument, za katerega je treba plačati takso ali zaradi katerega nastanejo izdatki.

Nekateri subjekti so **oproščeni plačila stroškov po zakonu** (vloga ni potrebna), na primer:

stranka, ki zahteva ugotovitev očetovstva ali materinstva in uveljavlja s tem povezane zahtevke (če pa se tožba za ugotovitev očetovstva izkaže za očitno neutemeljeno, lahko sodišče v odločbi o končanju postopka tožeči stranki naloži plačilo neplačanih sodnih stroškov ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve),

stranka, ki zahteva preživnino, in toženec v zadevi, ki se nanaša na znižanje preživnine,

stranka, ki zahteva razglasitev nepoštenosti pogodbenih klavzul,

zaposleni, ki vloži tožbo ali predlaga nepravdni postopek, razen če vrednost zahtevka presega 50 000 PLN, ali oseba, ki vloži pritožbo v zadevah v zvezi s socialno varnostjo,

stranka v zadevi v zvezi z duševnim zdravjem,

oseba, ki ni sposobna odločati o sebi, v postopkih za preklic ali spremembo njenega statusa osebe, ki ni sposobna odločati o sebi,

javnokoristna organizacija, ki deluje na podlagi zakonodaje o javnokoristni dejavnosti in prostovoljstvu, razen če se zadeva nanaša na njeno poslovno dejavnost,

nevladna organizacija ali subjekt iz člena 3(3) zakona z dne 24. aprila 2003 o javnokoristni dejavnosti in prostovoljstvu (*Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*) v zadevah, ki se nanašajo na delegirane javne naloge na podlagi določb o javnokoristni dejavnosti in prostovoljstvu.

Zakon določa, v katerih sodnih postopkih **se sodna taksa ne plača** (npr. postopki v zvezi z varstvom in vzgojo otrok, postopki v zvezi s sodnim skrbništvom nad mladoletnimi osebami, postopki posvojitve, postopki v zvezi z vzajemnimi preživninskimi obveznostmi med otroki in starši, zapuščinski postopki na prvi stopnji, postopki v zvezi s pravno in poslovno sposobnostjo).

Stroški se začasno plačajo iz državne blagajne, če se nanašajo na ukrep, ki ga sodišče izvede po uradni dolžnosti (npr. ko dopusti dokaz, ki ga stranka ni predlagala). Druge stroške začasno krije stranka, ki je zahtevala dejanje, zaradi katerega nastanejo. Sodišče lahko zahteva, da stranka plača predujem za stroške, in zahtevanega dejanja ne opravi, če predujem ni plačan. Sodišče o povračilu morebitnih preplačanih zneskov predujma in poravnavi nastalih stroškov odloči v končni sodbi.

Sodišče v končni sodbi odloči tudi, kdo bo na koncu nosil stroške postopka in v kakšnem deležu. V pravnih postopkih velja pravilo, da vse stroške nosi stranka, ki ni uspela (tako stroške, ki jih je plačala ta stranka, kot tudi stroške, ki jih je plačala nasprotna stranka). Če je tožbi delno ugodeno, lahko sodišče odredi, da stranki nosita svoje stroške (odloči, da nobeni stranki ni treba povrniti stroškov nasprotne stranke), ali jih sorazmerno razdeli (pri čemer je manj uspešni stranki odrejeno, da nasprotni stranki povrne del njenih stroškov, kot določi sodišče). V nepravdnih postopkih (ki potekajo v številnih primerih, na primer za odločitev o pomembnih zadevah v zvezi z otrokom, dedovanju ali prenehanju solastništva) velja pravilo, da se stroški medsebojno pobotajo. Vendar ima sodišče glede na okoliščine, vključno z vedenjem strank med postopkom, diskrecijsko pravico, da odredi drugače, na primer odredi, da mora ena od strank plačati vse stroške, vključno s tistimi, ki so nastali drugim strankam.

2 Kaj točno je pravna pomoč?

Pravna pomoč se zagotovi za olajšanje dostopa do pravnega varstva za ljudi, ki so v težkem življenjskem ali finančnem položaju.

Za pravno pomoč velja naslednja zakonodaja:

v domačih zadevah: zakonik o civilnem postopku in zakon o sodnih stroških v civilnih zadevah;

v čezmejnih zadevah: poleg zakonov iz točke (a) zgoraj tudi zakon o pravici do pravne pomoči v civilnih sodnih postopkih v državah članicah Evropske unije in o pravici do pravne pomoči za sporazumno rešitev spora pred začetkom postopka (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Pravna pomoč zajema:

oprostitev plačila sodnih stroškov, tako da stranki ni treba vnaprej plačati taks in izdatkov ob začetku postopka in med njim, vključno s potnimi stroški za pot do sodišča, če sodišče stranki odredi osebno navzočnost;

postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti v sodnem postopku, kar vključuje pripravo pisanja za začetek postopka, tako da stranko brezplačno zastopa poklicni odvetnik;

dodatno v čezmejnih zadevah postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti ali brezplačno mediacijo za zunaj sodno rešitev spora v zadevi, za katero so pristojna poljska sodišča.

Pravna pomoč je lahko popolna ali delna. V zadnjem primeru lahko krije le postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti brez oprostitve sodnih stroškov ali postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti z delno oprostitvijo stroškov (npr. določenega deleža stroškov ali določene postavke stroškov).

Na Poljskem je na voljo tudi ad hoc pravna pomoč kot del tako imenovane „brezplačne pravne pomoči“ (nieodpłatna pomoc prawna). Brezplačno pravno pomoč ureja zakon z dne 5. avgusta 2015 o brezplačni pravni pomoči, brezplačnem civilnem svetovanju in pravnem izobraževanju (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Brezplačna pravna pomoč zajema:

brezplačno pravno svetovanje, ki ga zagotovi odvetnik ali pravni svetovalec, tudi v zvezi s sodnim postopkom, ki je v teku,

brezplačno pripravo osnutka dokumenta, razen procesnih pisanj v sodnem postopku, ki je v teku,

brezplačno pripravo vloge za oprostitve sodnih stroškov in/ali za postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti v sodnem postopku, ki je v teku,

brezplačno mediacijo.

3 Ali sem upravičen do pravne pomoči?

Pravna pomoč v sodnih postopkih je na voljo fizičnim in pravnim osebam ter organizacijskim enotam, ki so lahko po zakonu stranke v takih postopkih.

Fizična oseba je lahko oproščena sodnih stroškov, če jih ne more kriti brez težav, ki bi jih imela sama ali njena družina, ali če bi povzročili tveganje za take težave.

Pravna oseba ali organizacijska enota, ki je lahko po zakonu stranka v sodnem postopku, je lahko oproščena, če nima dovolj sredstev za plačilo stroškov.

Gospodarske družbe (razen če je državna blagajna edini družbenik ali delničar) bi morale dokazati tudi, da njihovi družbeniki ali delničarji nimajo dovolj sredstev za povečanje premoženja družbe ali odobritev posojila družbi.

Socialne organizacije, ki se ne ukvarjajo s poslovnimi dejavnostmi, lahko prav tako zaprosijo za oprostitve sodnih stroškov v lastnih zadevah v zvezi s socialnimi, znanstvenimi, izobraževalnimi, kulturnimi, športnimi ali dobrodelnimi dejavnostmi ali dejavnostmi samopomoči na področju varstva potrošnikov, varstva okolja in socialnega varstva.

Za prejem pravne pomoči niso določeni pragji dohodka. Sodišče uveljavlja svojo diskrecijsko pravico v zvezi s tem ob upoštevanju strukture prihodka, premoženja in izdatkov stranke, vključno s številom njenih vzdrževanih oseb. Sodišče lahko tudi ugotovi, da stranka nima dovolj sredstev za kritje plačila pooblaščenca, ima pa dovolj sredstev za kritje nekaterih ali celo vseh sodnih stroškov.

Poleg tega lahko sodišče v domačih postopkih zavrne postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti, tudi če ga stranka ne more plačati, če meni, da sodelovanje pooblaščenca ni potrebno. V praksi se to zgodi, kadar zadeva ni zapletena, zlasti če je stranka v dosedanjem postopku pokazala, da je seznanjena s pravom in postopkom.

V čezmejnem postopku lahko sodišče zavrne pravno pomoč osebam, ki stalno ali začasno prebivajo v drugi državi članici EU, razen Danske, če sta zahtevani ukrep ali obramba pravic očitno neutemeljena. Pravna pomoč se lahko zavrne tudi iz razlogov, povezanih z vsebino zadeve, če je bila prošilcu pravna pomoč v tej zadevi odobrena že prej za sporazumno rešitev spora pred začetkom civilnega sodnega postopka, vendar dogovor ni bil dosežen.

Opozoriti je treba, da se lahko osebi, ki ne obvlada poljščine, na prošnjo, predloženo sodišču, ki obravnava zadevo (ali ki naj bi obravnavalo zadevo, če se prošnja vložijo pred začetkom postopka), odobri **brezplačna pomoč tolmača na obravnavi**. Za tako prošnjo ne veljajo enake formalne zahteve kot za vlogo za pravno pomoč. To je določeno v členu 5 zakona z dne 27. julija 2001 o organizaciji rednih sodišč (*Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych*). Nasprotno pa mora stranka, ki želi brezplačno pomoč pri prevodu vlog in listin, ki se predložijo sodišču, zaprositi za pravno pomoč.

Le fizične osebe, vključno s samostojnimi podjetniki, ki ne zaposlujejo drugih oseb (samozaposlene osebe), so upravičene do brezplačne pravne pomoči, če niso sposobne kriti stroškov plačane pravne pomoči.

Odvetnik ali pravni svetovalec lahko iz nujnih razlogov zavrne zagotovitev brezplačne pravne pomoči, pri čemer upravičeno osebo obvesti o drugih centrih, ki v okrožju (powiat) zagotavljajo brezplačno pravno pomoč.

Če se ugotovi, da težave, ki jo je navedla upravičena oseba, ni mogoče v celoti ali delno rešiti z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči, zlasti da težava ni le pravne narave, mora odvetnik ali pravni svetovalec osebo obvestiti o drugih možnostih za pridobitev ustrezne pomoči od ponudnikov brezplačnih svetovalnih storitev. Na primer, informacije o storitvah subjekta, ki brezplačno svetuje, lahko zagotovijo v obliki informativnega lista v zvezi s svetovanjem (karta informacyjna poradnictwa).

Kadar je brezplačna pravna pomoč namenjena kritju brezplačne mediacije, se ne odobri, če je zadevo na mediacijo napotilo sodišče ali drug organ in kadar obstaja utemeljen sum nasilja v odnosu med strankama.

4 Ali se lahko pravna pomoč dodeli v vseh sodnih postopkih?

Da. Pravna pomoč je na voljo v vseh civilnih zadevah, tudi na področju družine, gospodarstva, zaposlitve in socialnega varstva (npr. pokojnine in rente).

5 Ali obstajajo posebni postopki za nujne primere?

Posebni postopki v nujnih primerih ni.

6 Kje lahko dobim obrazec za vlogo za pravno pomoč?

V nacionalnih postopkih ni uradnega obrazca za vlogo za pravno pomoč. Vloga se enostavno poda pisno ali ustno na zapisnik.

V čezmejnih sporih se lahko uporabi uradni obrazec iz Priloge k Odločbi Komisije 2004/844/ES z dne 9. novembra 2004 o uvedbi standardnega obrazca za vloge za pravno pomoč na podlagi Direktive Sveta 2003/8/ES o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih. Obrazci so na voljo v sodnih tajništvih sodišč, pred katerimi postopki potekajo ali naj bi se začeli. Mogoče jih je tudi prenesti s spletnega mesta ministrstva za pravosodje. Vendar uporaba obrazca ni obvezna. Vloga mora vključevati navedbo podrobnosti o prosilčevem družinskem statusu, premoženju, dohodkih in virih za preživljanje. Vloga za pravno pomoč za sporazumno rešitev spora pred začetkom civilnega sodnega postopka mora vsebovati tudi podroben opis dejanskega stanja.

Uporaba obrazca je obvezna le za čezmejne spore v drugi državi članici, v katerih je udeležena oseba, ki je poljski državljan ali ima pravico do stalnega prebivanja na Poljskem.

7 Katere dokumente je treba priložiti obrazcu za vlogo za pravno pomoč?

Vloga za oprostitve sodnih stroškov ali za postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti v nacionalnem postopku mora vključevati izjavo o družinskem statusu, premoženju, dohodkih in virih za preživljanje v skladu s predlogo iz uredbe ministra za pravosodje z dne 3. oktobra 2016 o plačilu brezplačne pravne pomoči, ki jo zagotovi odvetnik po uradni dolžnosti, iz državne blagajne (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Predloge so na voljo v elektronski obliki v poljščini na spletnih mestih sodišč in na spletnem mestu ministrstva za pravosodje ter na papirju v sodnih tajništvih sodišč. To je formalna zahteva, in **če morebitne pomanjkljivosti v zvezi s tem niso odpravljene v enem tednu po pozivu sodišča, se vloga zavrže**. Če okoliščine, navedene v vlogi, vzbujajo pomisleke, lahko sodišče odredi preiskavo dejanskih okoliščin prosilca, zlasti s tem, da od njega zahteva predložitev dodatnih pojasnil ali dokumentov. V čezmejnih postopkih mora oseba, ki je rezident ali stalno prebiva v drugi državi članici EU, razen Danske, vlogi priložiti naslednje:

dokumente, ki potrjujejo podrobnosti iz vloge,

dokazila v zvezi s prosilčevim državljanstvom, krajem stalnega ali običajnega prebivališča in, če prosilec ni državljan države članice, dokazilo, ki potrjuje, da prosilec prebiva na ozemlju države članice v skladu z zakonodajo te države,

izjavo prosilca o tem, ali mu je bila že odobrena pravna pomoč za sporazumno rešitev zadevnega spora, in če je bila taka pomoč odobrena, dogovor pa ni bil dosežen, pojasnilo razlogov za to.

Zgoraj navedeni dokumenti morajo biti prevedeni v poljščino ali angleščino, prevesti pa jih mora oseba, ki je usposobljena za prevajanje uradnih dokumentov v državi članici, iz katere izvira vloga.

Če vloga v čezmejnih postopkih ne vsebuje vseh zahtevanih informacij ali vzbuja pomisleke glede njihove točnosti, sodišče pozove prosilca, naj v predpisanim roku največ enega meseca zagotovi dodatna pojasnila ali dokumente. Zlasti lahko prosilec predloži kopije davčnih napovedi, izpiske bančnih računov, bančnih vlog ali pologov vrednostnih papirjev ali potrdila o znesku plače, honorarjev ali drugih prejemkov ali ugodnosti, pokojnin, rent in preživnin.

Sodišče v primeru nespoštovanja roka vloge preuči na podlagi zagotavljenih informacij.

V praksi morajo biti vlogi v nacionalnem ali čezmejnem postopku, da bi bila hitro obravnavana, že od začetka priloženi vsi dokumenti, za katere prosilec meni, da so potrebni za dokazovanje njegovega finančnega položaja, zlasti tisti, ki so navedeni zgoraj.

Če se prosi za brezplačno pravno pomoč, mora vloga vključevati izjavo prosilca o tem, da nima dovolj sredstev za kritje stroškov plačane pravne pomoči.

Oseba, ki prosi za brezplačno pravno pomoč v zvezi s svojo poslovno dejavnostjo, mora predložiti tudi izjavo, da v zadnjem letu ni zaposlila dodatnih oseb. Zgornji izjavi morata biti sestavljeni v skladu s predhodno določenimi predlogami, ki so na voljo v centrih za brezplačno pravno pomoč. Izjavi se predložita osebni, ki zagotavlja brezplačno pravno pomoč.

Ker se brezplačna pravna pomoč običajno zagotavlja neposredno v centru po vložitvi vloge, mora prosilec imeti pri sebi tudi osebni dokument in vse dokumente, potrebne za predstavitev pravnega vprašanja, tako da je zagotovljena pomoč učinkovita.

8 Kje lahko vložim vlogo za pravno pomoč?

Vloga za oprostitve sodnih stroškov ali za postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti je treba predložiti sodišču, pred katerim naj bi se začel ali že poteka postopek v nacionalnem sporu.

Fizična oseba s stalnim ali običajnim prebivališčem v državi članici EU (razen Danske), ki zaprosi za pravno pomoč v čezmejnem postopku, ki poteka ali naj bi se začel pred poljskim sodiščem, lahko zaprosi za pravno pomoč pri sodišču, pred katerim poteka ali naj bi se začel ugotovitveni postopek. Če se vloga nanaša na pravno pomoč v izvršilnem postopku ali postopku izvršbe, jo je treba vložiti pri okrožnem sodišču, pristojnem za območje, kjer bo odločba izvršena oziroma kjer bo potekala izvršba. Vloge za pravno pomoč se lahko vložijo tudi prek poljskega ministrstva za pravosodje ali imenovanega pristojnega organa države članice, v kateri ima prosilec stalno ali običajno prebivališče. Ministrstvo za pravosodje take vloge nemudoma posreduje pristojnemu sodišču. Fizična oseba s stalnim ali običajnim prebivališčem na Poljskem, ki zaprosi za pravno pomoč v postopku, ki poteka ali naj bi se začel v drugi državi članici (razen Danske), lahko vlogi vlogi pri pristojnem sodišču druge države članice. Vloga se lahko vlogi tudi prek regionalnega sodišča, pristojnega v kraju stalnega ali običajnega prebivališča na Poljskem.

Vloga za pravno pomoč v okviru sheme brezplačne pravne pomoči se lahko vlogi pri enem od centrov za brezplačno pravno pomoč na Poljskem, ki so ustanovljeni v okrožjih in mestih s statusom okrožja. Za zemljevid centrov in kontaktne podatke glej:

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>.

9 Kako izvem, ali sem upravičen do pravne pomoči?

Poljsko sodišče prosilcu vroči odločbo o vlogi za oprostitve sodnih stroškov ali za postavitev pooblaščenca po uradni dolžnosti. Informacije o statusu vloge in o tem, ali je bila odobrena ali ne, se lahko od tajništva sodišča dobijo tudi po telefonu ali e-pošti.

Prosilci za brezplačno pravno pomoč bodo obveščeni o tem, ali so do nje upravičeni, neposredno v centru, ki zagotavlja brezplačno pravno pomoč.

10 Kaj moram storiti, če sem upravičen do pravne pomoči?

Če je oprostitve sodnih stroškov odobrena, ni potreben noben nadaljnji ukrep. Vendar če mora oproščena stranka kriti stroške, da bi bilo zagotovljeno varstvo njenih pravic (na primer stroške prevoda ali potne stroške za pot do sodišča, če je bila stranka pozvana k osebni navzočnosti), bo morala stranka pri sodišču prositi za predujem za take stroške. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da bo sodišče pričakovalo, da bo oproščena stranka začasno krila stroške, ki ji bodo pozneje povrnjeni. Če je odobren predujem, mora biti poravnan na podlagi računov v enem mesecu po prejemu predujma in vsekakor pred izdajo odločbe o končni poravnavi stroškov postopka.

Če je postavljen odvetnik ali pravni svetovalec, je treba z njim vzpostaviti stik. Sodišče lahko prosilcu vroči kopijo odločbe o postavitvi odvetnika ali pravnega svetovalca, vendar brez podrobnosti o polnem imenu in naslovu za vročanje postavljenega odvetnika ali pravnega svetovalca. Sodišče te podrobnosti sporoči v naknadnem dopisu, potem ko ga o njih obvesti pristojna regionalna odvetniška zbornica ali regionalna zbornica pravnih svetovalcev.

Oseba, ki jo sodišče pred začetkom sodnega postopka oprosti vseh ali nekaterih sodnih stroškov, mora kopijo odločbe o oprostitvi priložiti vlogi ali drugemu dokumentu za začetek postopka.

V okviru sheme brezplačne pravne pomoči oseba, za katero se ugotovi, da je upravičena do pravne pomoči, to prejme neposredno v pričakovani obliki v centru za brezplačno pravno pomoč.

11 Če sem upravičen do pravne pomoči, kdo mi izbere odvetnika?

Odvetnika ali pravnega svetovalca, kot je ustrezno, postavi pristojna regionalna odvetniška zbornica ali regionalna zbornica pravnih svetovalcev; če pa je v vlogi naveden določen pooblaščenec, se postavi za pooblaščenca prosilca, kolikor je to mogoče in z njegovim soglasjem. Odvetnik ali pravni svetovalec lahko iz nujnih razlogov zavrne obravnavo zadeve in v takem primeru samoregulativni organ postavi drugega pooblaščenca. Med postopkom se lahko, prav tako iz nujnih razlogov, zahteva zamenjava že postavljenega pooblaščenca.

V vlogi se lahko navede želja, da bi pooblaščenec dobro obvladal določen tuj jezik in imel izkušnje na določenem področju pravne stroke, zlasti da bi bil odvetnik ali pravni svetovalec. V praksi sodišče ugotovi taki zahtevi.

V okviru sheme brezplačne pravne pomoči ni mogoče izbirati odvetnika ali pravnega svetovalca. Tako pravno pomoč zagotovi dežurni odvetnik ali pravni svetovalec v centru za pravno pomoč, ki ga je izbral prosilec, ali pravni pripravnik, ki ga pooblasti ta odvetnik ali pravni svetovalec.

12 Ali pravna pomoč krije vse stroške postopkov?

Stranka, ki ji je bila odobrena popolna oprostitve sodnih stroškov, ne plača nobenih sodnih taks in nima izdatkov. Če je stranka delno oproščena sodnih stroškov, mora kriti sodne takse in izdatke, kolikor se oprostitve ne nanaša nanje. Če ta stranka uspe v zadevi, sodišče v odločbi o koncu postopka neuspeli stranki naloži povračilo teh stroškov uspeli stranki.

Če je stranka, ki je oproščena sodnih stroškov, v celoti ali delno neuspešna, sodišče v odločbi o koncu postopka tej stranki naloži povračilo stroškov sodnega postopka, ki jih je imela nasprotna stranka (ne pa tudi stroškov državne blagajne).

13 Če sem upravičen le do omejene pravne pomoči, kdo nosi preostale stroške?

Oseba, ki je delno oproščena sodnih stroškov, mora plačati preostale sodne stroške.

14 Ali zajema pravna pomoč tudi pravna sredstva?

Pravna pomoč, ki jo odobri sodišče prve stopnje, vključuje tudi pritožbeni in izvršilni postopek. Stranka, ki na prvi stopnji ni imela pooblaščenca (npr. odvetnika), lahko zaprosi za to obliko pomoči na drugi stopnji. Kadar je treba vložiti izredno pravno sredstvo, mora stranka predložiti poseben zahtevek, na podlagi katerega se sprejme posebna odločitev samo o tem pravnem koraku.

15 Ali se lahko pravna pomoč odvzame pred koncem sodnega postopka (ali celo prekliče, ko je postopek že zaključen)?

Sodišče lahko pravno pomoč, tako v obliki oprostitve sodnih stroškov kot tudi postavitve pooblaščenca po uradni dolžnosti, odvzame, če se ugotovi, da razlogi, na podlagi katerih je bila odobrena, niso obstajali ali so prenehali obstajati. V obeh primerih mora stranka plačati vse zadevne takse in povrniti izdatke, le da lahko v zadnjem primeru sodišče stranki naloži, da to stori le delno glede na spremembo položaja stranke.

Sodišče lahko pri odvzemu oprostitve stranko, ki je bila oproščena sodnih stroškov na podlagi zavestne napačne predstavitve okoliščin, kaznuje z globo do 1 000 PLN, stranko, ki ji je bila na podlagi takih okoliščin odobrena pomoč v obliki postavitve pooblaščenca po uradni dolžnosti, pa z globo do 3 000 PLN. Neodvisno od obveznosti plačila globe mora stranka plačati vse zadevne takse in kriti izdatke, za katere je zavezana, oziroma plačati nagrado pooblaščenca, postavljenemu po uradni dolžnosti.

Osebi, ki ponovno zaprosi za oprostitve sodnih stroškov ter je zavestno napačno predstavila svoje okoliščine v zvezi z družinskim statusom, premoženjem, dohodki in viri za preživetje, bo sodišče vlogo zavrnilo in bo morala plačati globo do 2 000 PLN.

Zoper odločbo o izreku globe stranki je mogoče vložiti pritožbo, kot je navedeno v točki 16 spodaj.

16 Ali lahko zavrnitev pravne pomoči izpodbijam?

Da. Zoper odločbo o zavrnitvi oprostitve ali postavitve pooblaščenca po uradni dolžnosti je mogoče vložiti pritožbo, v primeru sklepa sodnega uradnika pa je mogoče vložiti pritožbo zoper njegov sklep. **Pred izpodbijanjem odločbe je treba vložiti zahtevo za pisno obrazložitev v enem tednu po vročitvi odločbe. Po prejemu odločbe s pisno obrazložitvijo je treba pritožbo vložiti v enem tednu pri sodišču, ki je odločbo izdalo.** Za zahtevo za pisno obrazložitev ali za pritožbo zoper sodno odločbo oziroma sklep sodnega uradnika se ne zaračuna taksa. Podoben postopek se uporablja v primeru odvzema predhodno odobrene oprostitve sodnih stroškov ali postavitve pooblaščenca po uradni dolžnosti.

Nasprotno pa oseba, ki ji je bila zavrnjena brezplačna pravna pomoč, take zavrnitve ne more izpodbijati.

Nadaljnje informacije

Zakon z dne 28. julija 2005 o sodnih stroških v civilnih zadevah

Zakonik o civilnem postopku z dne 17. novembra 1964

Zakon z dne 17. decembra 2004 o pravici do pravne pomoči v civilnih sodnih postopkih v državah članicah Evropske unije in o pravici do pravne pomoči za sporazumno rešitev spora pred začetkom postopka

2004/844/ES: Odločba Komisije z dne 9. novembra 2004 o uvedbi standardnega obrazca za vloge za pravno pomoč na podlagi Direktive Sveta 2003/8/ES o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih

Zakon z dne 5. avgusta 2015 o brezplačni pravni pomoči, brezplačnem civilnem svetovanju in pravnem izobraževanju

<http://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

Spletna mesta posameznih okrajnih in okrožnih sodišč

Zadnja posodobitev: 24/05/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.